

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Rumaan Alam
LEAVE THE WORLD BEHIND

Copyright © 2020 by Rumaan Alam

All rights reserved.

Translation Copyright © 2023 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04675-5

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

**OSTAVI
SVET ZA
SOBOM**
RUMAN ALAM

Preveo Aljoša Molnar

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2023.

Za Sajmona i Zavijera

Ljubav se nastavlja poput cvrkuta,
Čim je to moguće posle bombe.

Bil Kalahan, *Andžela*

Pa, sunce je sijalo. Osećali su to kao dobar znak – ljudi su sve moguće stvari pretvarali u predskazanje. U svakom slučaju, na nebu nije bilo ni oblaka. Sunce je bilo tamo gde i uvek. Uporno i ravnodušno sunce.

Putevi su se slivali jedan u drugi. Saobraćaj se zapušavao. Njihov sivi automobil bio je poput staklenog zvona, s mikroklimom: klima-uređaj, miomirisi tinejdžerskog doba (znoj, stopala, sebum), Amandin francuski šampon, šuškanje otpadaka, jer toga je uvek bilo. Automobil je bio Klejev domen i Klej je bio dovoljno opušten pa se skupila čitava gomila semenki od malih poslastica koje su se kupovale na tone, jedna neobjašnjiva čarapa-grejač, pretplatni dodatak iz *Njujorkera*, jedna izgužvana maramica, skamenjena od slina, i onaj komad plastične zaštite sa flastera, od ko zna kad. Deci su većito trebali flasteri, ružičasta koža je pucala poput letnjeg voća.

Sunce na njihovim rukama je bilo uverljivo. Prozori su bili zatamnjeni folijom koja je rak kože držala na odstojanju. Na programu su bile vesti o sve jačoj sezoni uragana, uragana dopadljivih

imena sa prethodno odobrene liste. Amanda je isključila radio. Da li je to bilo seksistički, donekle, što je Klej vozio, kao i uvek? Pa... Amanda nije imala strpljenja za religiozno poštovanje naizmeničnog parkiranja s jedne i druge strane ulice, kao ni za redovan servis posle dvadeset hiljada pređenih kilometara. Osim toga, Klej je bio ponosan na takve stvari. Bio je profesor i to je nekako bilo u korelaciji sa njegovim uživanjem u korisnim životnim zadacima: u uvezivanju starih novina za reciklažu, razbacivanju soli po zaleđenom trotoaru, u zameni sijalica, otpušavanju zapušenih odvoda minijaturnim otpušivačem.

Automobil nije bio toliko nov da bi bio luksuzan, niti toliko star da bi bio boemski. Stvar srednje vrednosti za ljude srednjeg staleža, konstruisana ne toliko da bude napadna koliko da se dopadne, kupljena u salonu zidova prekrivenih ogledalima i nekim napola izdvanim balonima, i sa više prodavaca nego mušterija, koji su stajali u grupama od dva ili tri i zveckali sitninom po džepovima svojih odela iz *Mens verhausa*. Ponekad, na parking, Klej bi prilazio nekoj iteraciji istog automobila (bio je to popularan model, *grafit*), isfrustriran što daljinska brava neće da se aktivira.

Arčiju je petnaest. Nosio je neke izobličene patike, veličine vekni hleba. Oko njega se širio miris mleka, kao kod beba, a ispod tog mirisa, znoj i hormoni. Da bi sve to nekako ublažio, Arči je na onu slamu pod miškom prskao nekakvu hemikaliju, čiji miris nije ličio ni na šta iz prirode, ali što je ciljna grupa konsenzusom izglasala kao muževni ideal. Rouz je obraćala nešto više pažnje. Senka mlade devojke u cvatu; pas tragač bi možda osetio metal ispod arome kozmetike početnog nivoa, pubertetsku sklonost prema

lažnim jabukama i višnjama. Smrdeli su, svi su smrdeli, ali ne može se voziti auto-putem otvorenih prozora, previše je bučno. „Moram da se javim.“ Amanda je podigla telefon, upozoravajući ih, iako niko ništa nije govorio. Arči je gledao u svoj telefon, Rouz u svoj, oba sa igricama i roditeljski odobrenim društvenim mrežama. Arči se dopisivao sa drugom Dilonom, čije su se tate iskupljivale zbog tekućeg razvoda dopuštajući mu da leto provodi pušeci travu na najvišem spratu njihove kuće od braon peščara u Ulici Bergen. Rouz je već postavila nekoliko fotografija s putovanja, iako samo što su izašli iz svoje opštine.

„Hej, Džoslin...“ To što telefoni znaju ko te zove ukidalo je potrebu za ljubaznošću. Amanda je bila šef računovodstva, Džoslin računovodstveni supervizor i jedna od tri direktna podređena u ustrojstvu moderne kancelarije. Džoslin, korejskog porekla, rođena je u Južnoj Karolini i Amanda je oduvek smatrala da je njen baršunasti akcenat neprikladan. Ovo je bilo toliko rasistički da nikad nikome to nije smela da prizna.

„Izvini što te uznemiravam...“, Džoslinin isprekidani dah. Amanda nije bila toliko zastrašujuća koliko je to bila njena moć. Amanda je svoju karijeru započela u studiju jednog temperamentnog Danca, koji je imao frizuru poput kaluđera. Naletela je na njega u jednom restoranu prethodne zime i dobila napad mučnine.

„Nije problem.“ Amanda nije bila velikodušna. Poziv je došao kao olakšanje. Želela je da bude potrebna svojim kolegama kao što bog želi da ljudi nastave da se mole.

Klej je dobio prstima po kožnom volanu, zaradivši pogled iskosa svoje supruge. Pogledao je u ogledalo da se uveri da su deca

još pozadi, što je bila navika stečena još dok su bili bebe. Ritam njihovog disanja bio je postojan. Telefoni su na njih delovali poput frule na kobru.

Niko od njih nije obratio pažnju na okolinu auto-puta. Mozak podstiče oko; na kraju krajeva, očekivanje neke stvari istiskuje samu stvar. Žutocrne fotografije, brežuljci koji nestaju pred unapred fabrikovanim betonskim zidovima, povremeni prizor poneke dvo-spratnice, pružnog prelaza, bejzbol dijamanta, uzdignutog bazena. Amanda je klimala glavom dok je razgovarala, ne zbog osobe sa druge strane linije već da bi sebi samoj dokazala da je uključena u razgovor. Ponekad, usred klimanja, zaboravila bi da sluša.

„Džoslin...“ Amanda je pokušala da pronađe nekakvu mudrost. Džoslin nije trebao Amandin savet, koliko joj je trebala saglasnost. Kancelarijska hijerarhija je bila proizvoljna, kao i sve ostalo. „To je u redu. Mislim da je to pametno. Upravo se nalazimo na auto-putu. Možeš me zvati, ne brini za to. Ali mreže nema stalno kada se udaljimo. Imala sam isti problem i prošlog leta, sećaš se?“ Začutila je, a onda osetila stid; zašto bi se njena podređena sećala Amandinih prošlogodišnjih planova za odmor? „Ove godine idemo još dalje!“ Pretvorila je to u šalu. „Ali zovi, ili pošalji imejl, naravno, sve je u redu. Srećno.“

„Je li sve u redu na poslu?“ Klej nikad nije uspevao da izgovori to *na poslu* bez nekog tona. Bila je to sinegdoha za njen poziv, koji je on u najvećem delu – ali ne sasvim – razumeo. Svaki supružnik bi trebalo da ima svoj život, a Amandin je bio prilično daleko od njegovog. Možda je to objašnjavalo njihovu sreću. Najmanje polovina parova koje su poznavali bila je razvedena.

„Jeste.“ Jedna od istina za kojom je najčešće posezala bila je i činjenica da se izvestan procenat poslova uopšte nije razlikovao od ostalih, jer su svi iziskivali slanje imejlova za procenu samih poslova. Radni dan se sastojao od nekoliko razmenjenih poruka o radnom danu koji je već otpočeo, od nekoliko birokratskih ljubaznosti, sedamdeset minuta ručka, dvadeset minuta muvanja po kancelariji otvorenog tipa i dvadeset minuta ispijanja kafe. Ponekad je njena uloga u toj šaradi delovala šašavo, a ponekad urgentno.

Saobraćaj nije bio toliko loš, a onda, kako se auto-put svodio na ulicu, postao je. Podsećao je na poslednji i najnaporniji deo putovanja lososa kući, samo je bio okružen bujnim zelenilom i minijaturnim tržnim centrima u zgradama od kišom ovlaženog maltera. Gradovi su bili ili radničke klase i puni žitelja iz Centralne Amerike, ili su bili napredni i naseljeni belačkim polusvetom vodoinstalatera, dizajnera enterijera i agenata za nekretnine. Pravi bogataši su živeli u nekom drugom carstvu, poput Narnije. Mogao si samo slučajno da nabasaš na njega, truckajući se puteljcima sa ležećim policajcima do neizbežnog kraja, ćorsokaka, gde su stajale mansarde pod šindrom i odakle se moglo videti jezerce. Vazduh je bio ona slatka koktel-mešavina okeanskog lahora i slučajnosti, odličan za paradajz ili kukuruz, ali činilo ti se da možeš uhvatiti i notu luksuznih automobila, likovne umetnosti i onih mekih materijala koje bogati ljudi ostavljaju nagomilane na svojim kaučevima.

„Hoćemo li stati da nešto gricnemo?“ Klej je zevnuo na kraju ove rečenice, prigušivši zvuk.

„Umirem od gladi“, preterivao je Arči.

„Hajdemo u *Burger king!*“ Rouz je spazila taj restoran.

Klej je mogao da oseti kako mu se supruga napinje. Više je volela da jedu zdravije (posebno Rouz). Mogao je da detektuje njeno negodovanje poput sonara. Kao kada nadimanje prethodi nekoj erupciji. U braku su šesnaest godina.

Amanda je jela pomfrit. Arči je zatražio groteskno veliki broj malih briketa od pržene piletine. Ubacio je to u papirnu kesu, umešao nešto pomfrita, iscedio sadržaj male posude sa poklopcem od staniola, neki slatki i lepljivi braon sos, i zadovoljno žvakao.

„Grozno.“ Rouz nije odobravala postupke svog brata, samo zato što joj je bio brat. Jela je, manje iznervirano nego što je mislila, svoj hamburger, a majonez joj je u vidu prstena okruživao ružičaste usne. „Mama, Hejzel je označila na karti – možeš li da pogledaš ovo i vidiš koliko je daleko njena kuća?“

Amanda se setila koliko je bila šokirana glasnoćom svoje dece koja su kao nedonoščad provodila vreme na njenim grudima. Cedili su je i sisali uz zvuk koji je ličio na klokotanje vodovodnih cevi, besramno podrigivali i nečujno prdeli poput upuvane petarde, životinjski i bestidno. Posegnula je iza sebe po devojčicin telefon, mastan od hrane i prstiju, pregrejan od prekomerne upotrebe. „Zlato, ovo nam nije ni blizu.“ Hejzel je bila manje prijateljica, a više samo Rouzina opsesija. Rouz je bila premlada da to shvati, ali Hejzelin otac je bio direktor u *Lazardu*; letnji odmori dve porodice ni najmanje nisu ličili jedan na drugi.

„Samo *pogledaj*. Rekla si da bismo možda mogli da svratimo.“

Bila je to jedna od onih stvari koje bi izrekla kad nije obraćala pažnju i zbog kojih bi kasnije zažalila, pošto su deca pamtila njena

obećanja. Amanda je pogledala u njen telefon. „To je u Istočnom Hemptonu, zlato. Najmanje sat vremena. I više, zavisno od dana.“

Rouz se zavalila na sedište, zvučno zgađena. „Mogu li da dobijem svoj telefon nazad, molim te?“

Amanda se okrenula i pogledala svoju kćerku, iznervirana i zarumenjena. „Izvini, ali ne želim da sedim dva sata u letnjoj saobraćajnoj gužvi zbog bilo koje drugarice za igru. Neću, kad sam na odmoru.“

Devojčica je prekrstila ruke preko grudi, nadurivši se poput nekog opakog oružja. Drugarice za igru! Bila je uvređena.

Arči je žvakao gledajući svoj odraz u prozoru.

Klej je jeo dok je vozio. Amanda bi poludela ako bi izginuli u sudaru zato što ga je ometao sendvič od sedamsto kalorija.

Putevi su se i dalje sužavali. Farmerske tezge – kupovina po sistemu časti: samo filcane zelene korpice sa dlakavim malinama, koje trule u svojim sokovima, i drvena kutija za vaše novčanice od pet dolara – na jednom od drumova koji su se uključivali na glavni put. Sve je bilo toliko zeleno da je iskreno bilo donekle šašavo. Imao si želju da sve pojedješ: da izađeš iz automobila, baciš se na sve četiri i zagrižeš i samu zemlju.

„Hajde da se malo nadišemo svežeg vazduha.“ Klej je otvorio sve prozore, prognavši smrad svoje upuvane dece. Usporio je jer je put bio krivudav, zavodljiv, kukovima se njihao tamo-amoo. Dizajnirani poštanski sandučići poput znakova za skitnice: dobar ukus i ogromno bogatstvo, prođite dalje. Ništa nisi mogao da vidiš: drveće je bilo toliko gusto. Znakovi su upozoravali na jelenove, glupave i naviknute na prisustvo ljudi. Samouvereno su izlazili na

drum, staklastih pogleda i sasvim slepi. Svugde si mogao da vidiš njihove leševe, boje ljuske oraha i naduvene od smrti.

Skrenuli su u krivini i našli se iza nekog vozila. Arči, u uzrastu od četiri, znao je reč za to: *dugačka prikolica*, ogromno i prazno priključno vozilo koje vuče uporni traktor. Vozač je ignorisao automobil koji mu se nalazio iza leđa, nonšalancija lokalca prema poznatim invazivnim vrstama, dok je prikolica skakutala po izbočinama puta. Prošlo je više od kilometar i po pre nego što je skrenuo prema svom imanju, a do tada, Arijadnina nit, ili šta ih je već vezivalo za satelit iznad njih, puklo je. Globalni sistem za pozicioniranje nije imao blagog pojma gde se nalaze i morali su da prate uputstva koja se Amanda, vešti planer, setila da prepíše u svoju svesku. Levo, zatim desno, onda levo, opet levo, onda još kilometar i po, onda opet levo, zatim još tri kilometra, potom desno, ne sasvim izgubljeni, ali ne i neizgubljeni.

Kuća je bila od cigala, okrečena u belo. Bilo je nečeg privlačnog u toj tako transformisanoj crvenoj. Kuća je izgledala staro, ali i novo. Izgledala je solidno, ali i lako. Možda je to bila fundamentalno američka težnja, ili samo moderni poriv, da se želi jedna kuća, jedan automobil, jedna knjiga, jedan par cipela, da se otelotvore sve te kontradikcije.

Amanda je pronašla ovo mesto na *Airbnb*-u. „Krajnji zbeg“, glasila je objava. Dopalo joj se drugarsko obraćanje u opisu. *Stupite u našu predivnu kuću i ostavite svet za sobom*. Predala je laptop, dovoljno vreo da inkubira tumore u njenoj utrobi, Kleju. On je potvrdno klimnuo, rekavši nešto neodređeno.

Ali Amanda je insistirala na ovom odmoru. Unapređenje je došlo zajedno sa povišicom. Vrlo brzo, Rouz će nestati u srednjoškolskoj oholosti. U ovom prolaznom trenutku, deca su još bila uglavnom deca, iako se Arči bližio visini od sto osamdeset centimetara. Amanda je mogla, ako ne da dočara sebi, a ono da se seti, Arčijevog visokog ženskastog glasa, i sićušne Rouz na svom

kuku. Poznata slika, ali, dok budeš ležao na samrtnoj postelji, da li ćeš se setiti noći kada si vodila klijente u onaj stari restoran u Trideset šestoj ulici i raspitivala se za njihove supruge, ili kako si skakutala po bazenu sa klincima, tamnih trepavica na koje su se zakačile kapi hlorisane vode?

„Ovo izgleda lepo.“ Klej je ugasio motor automobila. Deca su otkopčala pojaseve, otvorila vrata i iskočila na šljunak, spremna poput Štazija.

„Ne idite daleko“, rekla je Amanda, iako je to bila besmislica. Nije se imalo kuda ni otići. Možda u šumu. Ali jeste brinula zbog lajmske bolesti. Bila je to samo majčinska navika, ubaciti se tako s autoritetom. Deca su odavno prestala da slušaju njene svakodnevne pritužbe.

Šljunak je ispuštao svoj šljunčani zvuk pod Klejevim kožnim mokasinama za vožnju. „Kako ćemo ući?“

„Tamo je mali sef.“ Amanda je pogledala u telefon. Nije bilo signala. Nisu bili čak ni na putu. Podigla je spravu iznad glave, ali male pruge nisu htele da se napune. Sačuvala je ovu informaciju. „Sef... Na ogradi pored grejača bazena. Šifra je šest-dva-devet-dva. Ključ odatle otključava i bočna vrata.“

Kuću je zaklanjala oblikovana živica, nečiji ponos, poput nekog smeta ili zida. Prednje dvorište bilo je oivičeno drvenom ogradom, belom, bez i trunke gvožđa. Bila je tu još jedna ograda, od drveta i žice, oko bazena, što je činilo osiguranje jeftinijim, ali vlasnici su znali da jeleni umeju da zalutaju u tu privlačnu smetnju i ako bi bili odsutni nekoliko nedelja, glupa životinja bi se udavila, nadula, eksplodirala i napravila užasan nered. Klej je uzeo ključ. Amanda je

stajala i posmatrala zadivljujuće, vlažno poslepodne i slušala onaj čudnovati zvuk skoro potpune tišine koji joj je nedostajao, ili koji je bar tvrdila da joj je nedostajao, jer su živeli u gradu. Mogao si da čuješ brundanje nekog insekta ili žabe, ili možda i jednog i drugog, vetar kako razbacuje lišće, nagoveštaj aviona ili neke kosilice, ili je to bio saobraćaj negde u daljini, koji je dopirao do tebe, baš kao što okean ume uporno da pljuska kad si mu blizu. Ali nisu bili blizu okeana. Nisu, jer ne mogu sebi da priušte da budu, ali skoro da ga čuju, što je samo čin volje, ili kompenzacija.

„Stigli smo.“ Klej je otključao vrata, bespotrebno komentarišući. Činio je to ponekad i hvatao sebe kako to radi, koreći se. Kuća je posedovala onaj muk koji skupe kuće imaju. Tišina je značila da je kuća zaptivena, solidna, da njeni organi rade u srećnoj harmoniji. Disanje centralizovane klime, budnost skupog frižidera, pouzdana inteligencija svih onih digitalnih ekrančića koji označavaju vreme skoro potpuno sinhronizovano. U prethodno programirani sat, spoljašnja svetla se uključuju. Bila je to kuća kojoj skoro da nisu trebali ljudi. Podovi su bili od širokih dasaka, donetih iz stare fabrike pamuka u Jutici, toliko ravne da nisu ni škripale, niti su cijukale. Prozori su bili toliko čisti da bi se svakih mesec dana poneka ptica zanela i skončala slomljenog vrata u travi. Neke efikasne ruke su ovde bile na delu, podizale su zastore, isključivale termostat, brisale svaku površinu, gurale crevo usisivača u pregibe kauča, kupile mrvice tortilje od organskog plavog kukuruza i poneki novčić. „Baš je lepo.“

Amanda je izula cipele kod vrata; bilo joj je bitno da se cipele izuvaju kod vrata. „Ovo je prelepo.“ Fotografije na internet stranici

su obećavale, i sve su ispunile: viseće lampe iznad hrastovog stola, u slučaju da nameravaš da noću slažeš slagalicu, sivo mermerno kuhinjsko ostrvo gde si mogao sebe da vidiš kako mesiš testo, dvostruka sudopera pod prozorom koji gleda na bazen, šporet sa bakarnom slavinom kojom možeš napuniti šerpu bez pomeranja. Ljudi koji su posedovali ovu kuću bili su dovoljno bogati i mogli su da budu promišljeni. Stajace za tom sudoperom i sapunati posude, dok Klej bude stajao sa druge strane prozora za roštiljem, pijući pivo i budno pazeći decu koja se u bazenu igraju Marka Pola.

„Doneću stvari.“ Podtekst je bio jasan; Klej će zapaliti cigaretu, što je bio porok koji je trebalo da bude tajna, ali nije.

Amanda je šetala po kući. Bila je tu jedna velika soba s televizorom, francuski prozor se otvarao prema tremu. Bile su tu i dve manje spavaće sobe, u svetloplavoj i tamnoplavoj boji, između kojih je bilo veliko kupatilo. Nalazio se tu i jedan orman sa peškirimama za plažu i mašinama za pranje i sušenje, jedna povrh druge, a bio je tu i dugačak hodnik do glavne spavaće sobe, ukrašen neuvredljivim crnobelim scenama s plaže. Na stranu ukus, ali sve je bilo promišljeno: drvena kutija da sakrije plastične flaše deterdženta za veš, ogromna školjka koja je čuvala komad sapuna, još spakovanog u papirni omotač. Bračni krevet bio je u punoj veličini, toliko velik da nikad ne bi mogao da prođe njihovim stepeništem i smesti se u njihovom stanu na drugom spratu. Kupatilo pored spavaće sobe je čitavo bilo belo (pločice, lavabo, peškiri, sapun, bela posuda od belih školjki), s nekom posebnom idejom o čistoti da se pobegne od realnosti sopstvenih izlučevina. Neverovatno, za samo 340 dolara na dan, plus nadoknada za čišćenje i povratni depozit. Iz spavaće